

USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE

УСТАВНИ СУД
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

CONSTITUTIONAL COURT
OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

COUR CONSTITUTIONNELLE
DE BOSNIE-HERZEGOVINE

**SREDNJOROČNI PLAN RADA
USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA RAZDOBLJE OD 2023. DO 2025. GODINE**

Travanj 2022. godine

SADRŽAJ

- 1. Uvod**
- 2. Strateški okvir**
- 3. Mandat, vizija i misija**
- 4. Analiza okruženja**
- 5. Temeljna programska opredjeljenja**
- 6. Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva**
- 7. Okvir za praćenje provedbe Plana i evaluaciju rezultata**

Prilog 1: Akcijski plan Srednjoročnog plana rada

Ustavni sud Bosne i Hercegovine, na temelju članka 77. stavak (1) točka f) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), te članka 6. Odluke o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvješćivanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 62/14), na sjednici održanoj 13. travnja 2022. godine, usvojio je

SREDNJOROČNI PLAN RADA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE ZA RAZDOBLJE OD 2023. DO 2025. GODINE

1. UVOD

Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud BiH) uspostavljen je člankom VI. Ustava Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustav BiH) kojim se uređuju pitanje nadležnosti i temeljna pitanja ustrojstva i procedure, te konačnost i obveznost njegovih odluka. Navedenom ustavnim odredbom određen je ustavni položaj Ustavnog suda BiH, čineći ga neovisnim čuvarom Ustava i institucionalnim garantom zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda ustanovljenih popisom prava iz članka II. i instrumentima Aneksa I. Ustava BiH.

Člankom 6.3. Ustava Bosne i Hercegovine utvrđene su nadležnosti Ustavnog suda BiH na sljedeći način:

„Ustavni sud će podržavati ovaj ustav.

a) Ustavni sud je jedini nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom ustavu između dvaju entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, te između institucija Bosne i Hercegovine, uključujući ali ne ograničavajući se na to pitanje:

- Je li odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom sukladna ovom ustavu, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

- Je li bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta sukladna ovom ustavu.

Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedatelj Vijeća ministara, predsjedatelj, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog tijela jednog entiteta.

b) Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je proslijedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga je li zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim ustavom, sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.“

U prvim godinama svog rada Ustavni sud BiH je uspijevao rješavati predmete najkasnije u roku od jedne godine od njihovog primitka. Međutim, nakon 2006. godine više nije moguće ostvariti takav tempo rješavanja predmeta i pored permanentnog poduzimanja normativnih i organizacijskih mjera s tim ciljem. Dakle, došlo je do značajnog produljenja rokova za rješavanje predmeta.

To je posljedica činjenice da se u odnosu na razdoblje od prije petnaest godina priliv predmeta udvostručio, a što nije praćeno odgovarajućim povećanjem proračunskih sredstava, niti brojem uposlenih u Tajništvu Ustavnog suda BiH. Problem nedostatka visokostručnog osoblja, koje neposredno radi na obradi predmeta i kreiranju nacрта odluka iz temeljne nadležnosti Ustavnog suda BiH, donekle je ublažen odobravanjem dodatnog upošljavanja u prosincu 2018. godine.

Ilustracije radi, u sljedećoj tabeli je dan usporedni pregled broja zaprimljenih predmeta, broja uposlenih i proračuna Ustavnog suda BiH za razdoblje od 2002. do 2021. godine.

Godina	Broj zaprimljenih predmeta	Odobreni proračun	Broj uposlenih
2002.	295	1.997.294	29
2003.	832	2.357.088	37
2004.	1.169	3.449.800	66
2005.	2.707	4.214.287	80
2006.	3.484	4.250.000	78
2007.	3.667	4.595.434	86
2008.	4.017	4.915.232	90
2009.	4.209	5.000.000	90
2010.	6.056	5.200.000	94
2011.	5.076	5.086.517	90
2012.	4.739	5.188.000	90
2013.	5.452	5.257.000	90
2014.	5.733	5.279.000	90
2015.	5.785	5.218.000	94
2016.	5.105	5.382.000	94
2017.	5.606	5.453.000	94
2018.	7.767	5.493.000	98
2019.	5.047	5.929.000	98
2020.	4.780	5.869.000	98
2021.	4.557	5.869.000	98

Smanjen broj zaprimljenih predmeta u 2020. i 2021. godini u odnosu na prethodne godine može se objasniti time da je u vrijeme izvanrednih okolnosti, prouzročenih pandemijom virusa korona, rad redovitog sudstva bio otežan i usporen (povremene obustave rada, odgađanje ročišta...), što je rezultiralo donošenjem manjeg broja sudskih odluka, a time i manjeg broja podnesenih apelacija Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine. Prestankom navedenih okolnosti očekuje se povećan priliv predmeta u narednom razdoblju.

Kao što se može vidjeti iz tabele, povećanje broja predmeta u radu pred Ustavnim sudom BiH nije adekvatno pratilo povećanje financijskih sredstava odobrenih državnim proračunom, niti povećanje broja uposlenih sukladno potrebama posla i zahtjevima Ustavnog suda BiH (više u dijelu 4. Analiza okruženja).

Bez obzira na ovakvo stanje, Ustavni sud BiH nastoji da vrijeme rješavanja predmeta ne prelazi 20 mjeseci, čime se nastoji postići, između ostalog, ostvarivanje ustavnih nadležnosti Ustavnog suda BiH bez povrede prava na pravično suđenje u razumnom roku uz održavanje kvalitete rada na najvišoj razini.

Treba imati u vidu da je pravo na odluku u razumnom roku važan element cjeline zahtjeva za pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava BiH i članka 6. stavak 1. Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda. Duljina sudskog postupka već dulje vrijeme je jedan od ključnih problema funkcioniranja pravosuđa u Bosni i Hercegovini i očito je da još nisu pronađeni odgovarajući mehanizmi za njegovo rješavanje. Europski sud za ljudska prava smatra da su države potpisnice Europske konvencije, bez obzira na razloge unutarnje naravi koji se često navode kao objašnjenje i opravdanje za sporo rješavanje predmeta, dužne organizirati svoje pravne sustave tako da domaći sudovi ispunjavaju zahtjeve članka 6. stavak 1. Europske konvencije, a to znači da im se osiguraju sve nužne pretpostavke da svakome mogu jamčiti rješavanje u razumnom roku.

Europski sud za ljudska prava do sada nije utvrdio niti jednu povredu prava na donošenje odluke u razumnom roku pred Ustavnim sudom BiH za razliku od ustavnih sudova u regiji. Međutim, svako eventualno produljenje roka rješavanja predmeta (zbog povećanja broja predmeta praćenog limitiranim brojem stručnog pravnog osoblja) kao posljedicu može imati pokretanje postupka pred Europskim sudom za ljudska prava zbog duljine trajanja postupka pred Ustavnim sudom BiH. Treba imati u vidu da su u slučajevima u kojima je Europski sud utvrdio povredu ljudskih prava države dužne isplatiti aplikantima znatna financijska sredstva.

Posljednjih godina Ustavni sud BiH je poduzimanjem različitih organizacijskih mjera i izvanrednim zalaganjem svih uposlenih uspio prekinuti trend produljivanja vremena potrebnog za rješavanje povodom apelacije. Prilikom planiranja rada Ustavnog suda BiH u narednom trogodišnjem razdoblju treba računati na isti, odnosno veći priliv predmeta u odnosu na prethodno razdoblje.

Postoji više sustavnih problema koji dovode do ovako velikog broja apelacija i nije realno očekivati da će oni biti otklonjeni u skorije vrijeme. Prvo, poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda i uz stalni napredak još nije na zadovoljavajućoj razini u Bosni i Hercegovini. S druge strane, znatno je porasla svijest svih građana o njihovim pravima i mehanizmima zaštite. Ne postoje ograničenja u vrstama ni u vrijednosti spora pred bilo kojim redovitim sudom u Bosni i Hercegovini kao uvjet za podnošenje apelacije Ustavnom sudu BiH. Osim toga, u Bosni i

Hercegovini postoji nekoliko krupnih, do kraja neriješenih pitanja koja se tiču velikog broja građana i, kao takva, uzrok su masovnog obraćanja Ustavnom sudu BiH.

Treba naglasiti i činjenicu da redoviti sudovi prilikom donošenja odluka još uvijek ne vode dostatno računa o primjeni standarda ljudskih prava iz Ustava BiH, odnosno Europske konvencije, iako Europska konvencija i njezini protokoli imaju snagu ustavnih odredaba u Bosni i Hercegovini. Redoviti sudovi veoma rijetko izravno primjenjuju Europsku konvenciju i protokole uz nju. Također, nedostatno koriste svoju ustavnu ovlast da zahtijevaju od Ustavnog suda BiH da donese odluku o tome je li zakon koji bi trebali primijeniti na konkretan slučaj suglasan sa Ustavom BiH, Europskom konvencijom i njezinim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine, kao i u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za donošenje odluke redovitog suda. Ustavni sud već dulji niz godina, u suradnji s centrima za edukaciju sudaca i tužitelja, nastoji pomoći u prevazilaženju ovih problema na način da prenosi svoje znanje putem edukacija i na taj način nastoji djelovati kao društveno odgovorna institucija koja ispunjava svoju ulogu u punom kapacitetu. Ove aktivnosti Ustavni sud planira provoditi i u narednom trogodišnjem razdoblju još jačim intenzitetom.

U okolnostima kontinuiranog povećanja priliva predmeta i neadekvatnih ljudskih, tehničkih i prostornih kapaciteta, Ustavni sud BiH bio je prisiljen da rješavanju navedenih problema počne pristupati na strateški način. Kao rezultat toga, na Plenarnoj sjednici održanoj 4. srpnja 2014. godine usvojen je prvi strateški dokument Ustavnog suda. Počev od 2016. godine strateški planovi se inoviraju na godišnjoj osnovi.

Pošto je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo Odluku o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvješćivanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” broj 62/14) i Uputu o metodologiji u postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvješćivanja u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH” broj 44/15), prilikom izrade strateškog dokumenta Ustavnog suda BiH praćene su upute u svezi s načinom pripreme, formatom i elementima za pripremu srednjoročnih planova rada, utvrđene navedenim dokumentima.

Budući da se strateški planovi i planovi rada Ustavnog suda BiH ne usklađuju sa Srednjoročnim programom rada Vijeća ministara BiH, to je strateški dokument Ustavnog suda BiH utemeljen na relevantnim dokumentima strateškog okvira.

2. STRATEŠKI OKVIR

Ustav Bosne i Hercegovine

Ustav BiH, koji je donesen kao Aneks IV. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, uspostavio je Ustavni sud BiH kao neovisnog čuvara Ustava BiH i institucionalnog garanta zaštite proklamiranih ustavnih načela i vrijednosti, osobito suvereniteta i teritorijalnog integriteta države, demokratskog uređenja, vladavine prava, ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ustav BiH je ustanovio poseban položaj Ustavnog suda BiH u strukturi državne vlasti kao neovisnog tijela visokog autoriteta. Ustavni sud BiH je izdvojen iz sustava trodiobe vlasti. Dakle, Ustavni sud BiH nije dio zakonodavne, izvršne, ni redovite sudske vlasti, nego je najviše ustavno tijelo Bosne i

Hercegovine koje garantira poštovanje i primjenu Ustava BiH i kao takvo djeluje kao korektivni čimbenik za ostala tri segmenta vlasti.

Člankom VI. Ustava BiH uređena su pitanja nadležnosti, sastava, procedura, te konačnost i obveznost odluka Ustavnog suda BiH.

Pravila Ustavnog suda BiH

Imajući u vidu da Ustavom BiH nije predviđeno donošenje ustavnog zakona, odnosno posebnog zakona o Ustavnom sudu BiH, operacionalizacija ustavnih odredaba o Ustavnom sudu BiH i bliže uređenje ustrojstva, nadležnosti i postupka pred Ustavnim sudom BiH vrše se na temelju Pravila koja, prema članku VI/2.(b) Ustava BiH, donosi sam Ustavni sud BiH većinom glasova svih sudaca. Time je iskazana volja ustavotvorca da na taj način osigura neovisnost Ustavnog suda BiH i njegov poseban položaj u sustavu vlasti. Stoga, Pravila Ustavnog suda BiH imaju ustavnu vrijednost. Samo Ustavni sud može donositi propise i opće akte koji se tiču njegovog rada i njegove uloge utvrđene Ustavom BiH. Zato, uz Ustav BiH, Pravila Ustavnog suda predstavljaju temeljni akt ustrojstva i funkcioniranja Ustavnog suda BiH.

Strategija za reformu sektora pravde u BiH za razdoblje od 2014. do 2018. godine

Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini za razdoblje od 2021. do 2027. godine još uvijek nije usvojena (Strategija i pripadajući Akcijski plan su u fazi prednacrt), te je relevantni strateški okvir i dalje Strategija za razdoblje od 2014. do 2018. godine.

Strateška vizija reforme sektora pravde u BiH za tekuće razdoblje je efikasan, efektivan i koordiniran sustav pravde u BiH, koji je odgovoran svim građanima i potpuno usklađen sa standardima EU i najboljom praksom, garantirajući vladavinu prava. U okviru tako definirane vizije, Strategija kao temeljne dugoročne prioritete sektora pravde definira, između ostalog, i sljedeća stajališta:

- Dalje jačati i održavati neovisnost, odgovornost, učinkovitost, profesionalnost i usklađenost pravosudnog sustava koji osigurava vladavinu prava u BiH;
- Unaprijediti sustav međunarodne pravne pomoći i uspostaviti, jačati i održavati sustave i postupke kojima se garantira jednak pristup pravdi u BiH;
- Definirati i provesti mjere kojima će sektor pravde u BiH doprinijeti stvaranju povoljnijeg okruženja za održiv ekonomski razvoj u BiH;
- Koordinirati i učiniti učinkovitijim uloge i odgovornosti najvažnijih institucija u sektoru pravde u BiH s ciljem postizanja efektivnijeg, otvorenijeg i odgovornijeg sustava pravde u BiH.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju kao opća načela Sporazuma koja predstavljaju osnovu za unutarnju i vanjsku politiku strana ugovornica utvrđuju se, između ostalog, i „poštovanje demokratskih načela i ljudskih prava proglašanih u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i definiranih u Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Helsinškom završnom aktu i Pariškoj povelji za novu Europu, poštovanje načela međunarodnog

prava, uključujući punu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), te vladavine prava i načela tržišne privrede, sukladno dokumentu Bonske konferencije CSCE-a o ekonomskoj suradnji”.

U okviru Poglavlja VII. Sporazuma – Pravda, sloboda i sigurnost ugovoreno je da će strane „u međusobnoj suradnji u oblasti pravosuđa i unutarnjih poslova pridavati posebnu važnost učvršćivanju vladavine zakona i jačanju institucija na svim razinama”.

Strategija proširenja EU – Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU sa Zapadnim Balkanom

U veljači 2018. godine Europsko povjerenstvo je usvojilo strategiju Vjerodostojna perspektiva proširenja za Zapadni Balkan i pojačano angažiranje EU na Zapadnom Balkanu. U navedenom dokumentu, u dijelu 1. Vladavina prava, temeljna prava, upravljanje, ističe se sljedeće: „Provedba reformi u oblasti vladavine prava, temeljnih prava i dobrog upravljanja ostaje najvažnije pitanje za Zapadni Balkan. To je, također, ključno mjerilo na temelju kojeg će EU procjenjivati izgleda ovih zemalja. Ova regija mora snažnije i vjerodostojnije prihvatiti ove temeljne vrijednosti EU. Njihovo nepoštovanje, također, odvraća investicije i trgovinu. Jačanje vladavine prava nije samo institucionalno pitanje. Ono zahtijeva društvenu transformaciju.“

Imajući u vidu njegovu ustavnu ulogu i nadležnosti, Ustavni sud BiH je važan čimbenik za realizaciju dugoročnih prioriteta sektora pravde utvrđenih Strategijom za reformu sektora pravde u BiH za razdoblje od 2014. do 2018. godine, kao i za realizaciju načela i obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te realizaciju prioriteta iz Strategije proširenja EU za 2018. godinu. Ciljevi i obveze definirani navedenim strateškim dokumentima i u narednom trogodišnjem razdoblju opredjeljivat će rad Ustavnog suda BiH.

3. MANDAT, MISIJA I VIZIJA

Nadležnosti Ustavnog suda BiH definirane su člancima VI/3. i IV/3. Ustava BiH, te Amandmanom I. na Ustav BiH. Iz navedenih nadležnosti proizlazi mandat Ustavnog suda BiH.

Mandat

Ustavnom sudu BiH su povjerene klasične ustavnopravne nadležnosti, kao što su apstraktna (normativna) i konkretna kontrola ustavnosti, rješavanje ustavnih sporova između određenih razina vlasti ili između institucija Bosne i Hercegovine, kao i apelacijska nadležnost. Osim toga, Ustavni sud rješava blokade u procesu odlučivanja u Parlamentarnoj skupštini BiH, te odlučuje o bilo kakvom sporu u svezi sa zaštitom utvrđenog statusa i ovlasti Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine.

Misija

Ustavni sud BiH svojim odlukama osigurava zaštitu ustavnih načela i vrijednosti, kao što su suverenitet, teritorijalni integritet države, demokratsko uređenje, a osobito načela vladavine prava i, unutar njega, zaštite prava svih bez diskriminacije i otklanja posljedice kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda koje su učinili redoviti sudovi i druge institucije.

Vizija

Pravodobna i efektivna zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda i kontinuiran doprinos zaštiti ustavnopravnog poretka, pravnoj sigurnosti i vladavini prava, što doprinosi da se proklamirana ustavna načela i vrijednosti u potpunosti primjenjuju.

4. ANALIZA OKRUŽENJA

Radi razumijevanja konteksta u kojem se razvija srednjoročni plan rada i stvaranja osnova za definiranje projekata i programa, izvršena je analiza unutaršnjeg stanja koja pruža realnu sliku o eventualnim slabostima i snagama Ustavnog suda BiH kao institucije, kao i analiza vanjskih čimbenika koji mogu utjecati na realizaciju ciljeva.

4.1. Financijska i upravno-administrativna samostalnost i neovisnost Ustavnog suda BiH

Ustavni sud nije dio zakonodavne, izvršne, ni redovite sudske vlasti, nego je Ustavom BiH pozicioniran kao posebna, samostalna i neovisna vlast koja, na temelju tog ustava, djeluje kao korektivni čimbenik za ostala tri segmenta vlasti. Stoga je vrlo bitno da Ustavni sud BiH zadrži svoju neovisnost koja je osnova garancija vladavine prava, demokracije i poštovanja ljudskih prava.

Da bi to postigao, Ustavni sud BiH mora biti neovisan i u financijskim pitanjima, jer je financijska neovisnost veoma važan preduvjet za ostale aspekte neovisnosti. Ograničavanje financijskih sredstava ima velik potencijal da bude mehanizam za ograničavanje neovisnosti institucije. Financijska neovisnost podrazumijeva da Ustavni sud BiH definira svoje standarde rada i dobije sredstva dostatna za njegov neometani rad, odnosno realizaciju utvrđenih strateških – srednjoročnih i specifičnih ciljeva, programa i projekata, sve s ciljem postizanja uspješnih rezultata rada, neovisno o djelovanju tijela izvršne i zakonodavne vlasti.

Ustavom BiH dana je ovlast Ustavnom sudu BiH da donosi vlastita pravila, čime je iskazana volja ustavotvorca da na taj način osigura neovisnost Ustavnog suda BiH i njegov poseban položaj

u sustavu vlasti. Stoga, Pravila Ustavnog suda BiH imaju ustavnu vrijednost i kao takva obvezuju i sva druga tijela vlasti u Bosni i Hercegovini.

Sukladno Pravilima, neovisnost Ustavnog suda BiH se izražava, u prvom redu, njegovom financijskom neovisnošću koja nužno podrazumijeva: potpunu samostalnost Ustavnog suda BiH u planiranju sredstava dostatnih za njegovo neometano funkcioniranje, dostavu Predsjedništvu BiH tako utvrđenog prijedloga proračuna i usvojenog od Ustavnog suda BiH s ciljem da ga uključe u prijedlog proračuna institucija BiH u smislu članka VIII. Ustava BiH, kao i samostalnost Ustavnog suda BiH u raspoređivanju odobrenih sredstava sukladno stvarnim potrebama.

Međutim, prema postojećem zakonskom rješenju, Ustavni sud BiH se tretira kao „obični“ proračunski korisnik, a njegov proračun ima i dijeli sudbinu proračuna ostalih proračunskih korisnika/institucija.

U konačnici, navedeno potvrđuje da je stvarni odnos zakonodavne i izvršne vlasti prema Ustavnom sudu BiH takav da ograničava njegovu financijsku neovisnost. Stoga se nužno nameće potreba da se, sukladno Pravilima, Ustavnom sudu BiH osiguraju posebna pozicija, tretman i samostalnost u ukupnoj proceduri utvrđivanja i donošenja proračuna.

Daljnji bitan aspekt neovisnosti i samostalnosti Ustavnog suda BiH jeste osiguranje njegove upravne i administrativne neovisnosti, a što se ogleda u tome da Ustavni sud BiH mora biti u stanju potpuno neovisno odlučivati o vlastitom ustrojstvu i funkcioniranju i da samo Ustavni sud BiH može donositi propise i opće akte koji se tiču njegovog rada i njegove uloge utvrđene Ustavom BiH. To podrazumijeva da niti jedno tijelo vlasti ne može ni donositi, niti predlagati, a pogotovo ne nalagati donošenje internih akata Ustavnog suda BiH, već to ovisi isključivo od procjene i odluke Ustavnog suda BiH.

Stoga, Ustavni sud BiH kontinuirano nastavlja poduzimati aktivnosti, u prvom redu sastancima sa članovima i predstavnicima institucija vlasti na najvišoj razini – Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Vijeće ministara BiH – ukazujući, između ostalog, na pojedina neriješena pitanja značajna za Ustavni sud BiH, a u smislu dosljednog i potpunog poštovanja neovisnosti, samostalnosti, posebice u segmentu upravno-administrativne i financijske neovisnosti i samostalnosti.

4.2. Organizacijska struktura

Člankom VI. Ustava BiH propisano je da se Ustavni sud BiH sastoji od devet članova, pri čemu četiri člana bira Zastupnički dom (Parlamenta) Federacije, dva člana Narodna skupština Republike Srpske, a tri člana bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava nakon konzultacije s Predsjedništvom.

Prema Pravilima Ustavnog suda BiH, potporu Ustavnom sudu pruža Tajništvo u kojem se obavljaju studijsko-analitički, pravni, stručno-operativni, računovodstveno-materijalni, informacijsko-dokumentacioni, administrativno-tehnički, operativno-tehnički i pomoćni poslovi.

Organizacijska struktura Tajništva propisana je Odlukom o ustrojstvu Tajništva Ustavnog suda Bosne i Hercegovine koja je usvojena 2016. godine, te izmijenjena 2021. godine.

4.3. Ljudski potencijali

Nacrtom proračuna institucija Bosne i Hercegovine za 2022. godinu (s obzirom na to da u vrijeme donošenja Srednjoročnog plana proračun institucija BiH za 2022. godinu nije usvojen, kao ni za 2021. godinu) za Ustavni sud BiH predviđena su sredstva za 98 uposlenih, a što uključuje 92 uposlena u Tajništvu i šest domaćih sudaca, te sredstva za trojicu međunarodnih sudaca.

Ustrojstvo Tajništva Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koje je primjereno potrebama posla i ostvarenju planiranih ciljeva, utvrđeno je Odlukom o ustrojstvu Tajništva prema kojoj je sistematizirano 47 radnih mjesta, odnosno 113 izvršitelja.

Potreban broj izvršitelja za realizaciju godišnjih planiranih aktivnosti utvrđuje se godišnjim planom kadrova koji, na prijedlog predsjednika Ustavnog suda BiH, odlukom utvrđuje Veliko vijeće Ustavnog suda BiH prije utvrđivanja prijedloga proračuna Ustavnog suda BiH za narednu proračunsku godinu.

Ustavni sud BiH godinama radi ulažući iznimne napore i s nedovoljnim brojem pravnih savjetnika koji su izravno angažirani u radu na predmetima, odnosno na odlukama iz temeljne nadležnosti Ustavnog suda BiH.

Također, Ustavni sud BiH već godinama u svim svojim financijskim dokumentima kontinuirano ističe zahtjev za dodatni broj izvršitelja.

I u proračunskom zahtjevu za razdoblje od 2023. do 2025. godine Ustavni sud BiH traži dodatna sredstva za povećanje broja uposlenih prema stvarnim potrebama posla i sukladno svojem ustrojstvu.

4.4. Izvori financiranja

Aktivnosti Ustavnog suda BiH financiraju se iz proračuna institucija BiH.

Ustavni sud BiH godinama se susreće s istim problemom – državnim proračunom ne odobravaju mu se financijska sredstva koja bi, sukladno opsegu posla i stvarnim potrebama, bila nužna za izvršavanje njegove uloge definirane Ustavom BiH i misije u društvu.

Također, dodatni problem predstavlja i činjenica da proračun za tekuću proračunsku godinu, kao ni za prethodnu, nije usvojen, te da Ustavni sud, kao i druge institucije na razini države, posluje sukladno odlukama o privremenom financiranju institucija BiH.

Naime, u procesu izrade proračuna za 2022. godinu proračunski zahtjev Ustavnog suda BiH utvrđen je u iznosu od 6.964.000 KM, u okviru kojeg su planirana sredstva za postojeći broj uposlenih (98) i sredstva za dodatno upošljavanje (8).

Međutim, kako u trenutku sačinjavanja ovog dokumenta Zakon o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2022. godinu još nije usvojen, Ustavni sud BiH u 2022. godini posluje sukladno odlukama o privremenom financiranju, u okviru iznosa tekućih izdataka odobrenih u Zakonu o proračunu za 2020. godinu (5.859.000 KM).

Ovo predstavlja otežavajuću okolnost u smislu planiranja i određivanja prioriteta u svezi sa tekućim aktivnostima i potrebama Suda. Istodobno, ovo predstavlja problem i pri dugoročnom planiranju aktivnosti i financijskih potreba Suda. Naime, ovo je četvrta uzastopna godina da Ustavni sud pristupa izradi srednjoročnog plana rada i odgovarajućeg financijskog plana za naredne tri godine u okolnostima neizvjesnosti koliki će mu biti odobren proračun u tekućoj godini, koje aktivnosti će moći realizirati u tekućoj godini, a koje prenijeti u naredne godine.

U ovakvim otežanim okolnostima ukupan zahtjev za dodjelu sredstava za razdoblje od 2023. do 2025. godine, sačinjen na bazi 106 izvršitelja, utvrđen je u sljedećim iznosima: za 2023. godinu u iznosu od 7.779.000 KM, za 2024. godinu u iznosu od 7.706.000 KM, te za 2025. godinu u iznosu od 7.669.000 KM.

4.5. Analiza SWOT

Za utvrđivanje snaga i slabosti, kao i prilika i prijetnji koje utječu na rad Ustavnog suda BiH korištena je analiza SWOT.

	<i>POZITIVNE</i>	<i>NEGATIVNE</i>
<i>UNUTARNJE</i>	<p>Snage</p> <ul style="list-style-type: none"> - Profesionalan i stručan kadar - Kvalitetni interni akti koji uređuju ustrojstvo i sistematizaciju - Dobro razvijen sustav interne razmjene informacija (vertikalno i horizontalno), suradnja i timski rad - Otvorenost prihvatanja i laka prilagodba promjenama u ustrojstvu rada - Uspostavljen odgovarajući sustav praćenja rada ocjenjivanjem - Dobri međuljudski odnosi - Kvalitetna IT podrška 	<p>Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatna popunjenost sistematiziranih radnih mjesta - Potreba unapređenja u segmentu strateškog planiranja i razvoju sustava financijskog upravljanja i kontrole

VANJSKE	Prilike <ul style="list-style-type: none"> - Redovito financiranje iz proračuna - Mogućnost pristupa donatorskim sredstvima (u segmentu nabave dodatne IT opreme, zaštite IT sustava, financiranja stručnih skupova i publikacija) 	Prijetnje <ul style="list-style-type: none"> - Nedostatna financijska sredstva (posebice u segmentu osiguranja potrebnog broja izvršitelja i nabave dodatne IT opreme, te zaštite IT sustava) - Nemogućnost adekvatnog planiranja i realizacije potreba uslijed neusvajanja proračuna - Nedosljedno i nepotpuno poštovanje neovisnosti, samostalnosti i značaja Ustavnog suda BiH - Politički i medijski pritisci
---------	---	--

5. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA

Srednjoročni cilj

Srednjoročni cilj: Zaštita ustavnih načela i vrijednosti i jačanje vladavine prava

Specifični cilj

Specifični cilj: Osiguranje zaštite ustavnih načela i vrijednosti

Program

Program: Rješavanje predmeta iz ustavnosudske nadležnosti

Projekt/programska aktivnost

U okviru programa Rješavanje predmeta iz ustavnosudske nadležnosti identificiran je sljedeći projekt/aktivnost:

Projekt 1. Rješavanje predmeta iz ustavnosudske nadležnosti

6. RESURSI I KAPACITETI POTREBNI ZA POSTIZANJE CILJEVA

Na temelju analize stvarnih potreba posla, Ustavni sud BiH za svaku godinu usvaja plan rada i plan kadrova za narednu godinu, koji služe kao osnova za pripremu prijedloga proračuna Ustavnog suda BiH za tu godinu. Imajući u vidu trenutačni i očekivani broj novoprimljenih predmeta, stanje predmeta u radu i dinamiku njihovog rješavanja, te broj izvršitelja, očito je da je broj izvršitelja, u prvom redu stručnog osoblja koje je neposredno angažirano u radu na predmetima iz temeljne nadležnosti Ustavnog suda BiH, nedostatan da bi se osiguralo neometano, neovisno, efikasno i pravodobno funkcioniranje i vršenje poslova iz nadležnosti Ustavnog suda BiH utvrđenih Ustavom BiH. Paralelno sa osiguranjem dodatnog osoblja, neophodno je kontinuirano ulaganje u razvoj postojećih ljudskih kapaciteta u svim segmentima rada Ustavnog suda.

Imajući u vidu da se ovaj dokument donosi u vrijeme koje je obilježila pandemija, u kojoj su na snazi bili specifični uvjeti rada, iskustvo iz ovakve situacije dovelo je do potrebe intenziviranja određenih aktivnosti u segmentu unapređenja IT sustava Ustavnog suda. Naime, u situaciji u kojoj je više od 80 % uposlenih radilo izvan prostorija Suda (rad od kuće), koristeći, uglavnom, vlastite računare, bilo je veoma izazovno voditi računa o IT potpori i zaštiti postojećeg IT sustava. Opasnost od preopterećenja postojeće mreže, sporost mrežnih veza, potencijalne opasnosti od hakerskih napada predstavljaju veliki rizik za kvalitetan i učinkovit rad Ustavnog suda. Stoga, uzevši u obzir da je u duhu vremena i tehnološkog napretka neminovno da se sve više posla obavlja elektronskim putem, poseban akcent bi se trebao staviti na nabavu dodatne IT opreme (prvenstveno prijenosnih računara), te pojačanje i zaštitu postojeće IT mreže.

U navedenim okolnostima dodatno dolazi do izražaja potreba da se nastave, odnosno da se intenziviraju određene aktivnosti koje je Ustavni sud ranije pokrenuo, a kojima se klasični oblici komunikacije zamjenjuju elektronskom komunikacijom. Pod ovim se podrazumijeva, između ostalog, povezivanje SUP-a Ustavnog suda i CMS-a Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća na način koji će omogućiti elektronsku razmjenu informacija i dokumenata između Ustavnog suda i redovitih sudova u BiH. U narednoj fazi potrebno je planirati i odgovarajuće povezivanje SUP-a i TCMS s ciljem uspostave elektronske komunikacije Ustavnog suda i tužiteljstava.

Također, pod ovim se podrazumijeva i nastavak realizacije projekta elektronske komunikacije Ustavnog suda i apelanata, odnosno opunomoćenika apelanata (odvjetnika), koja podrazumijeva razmjenu svih dokumenata elektronskim putem (uključujući podnošenje apelacija i dostavu odluka). Ovdje treba napomenuti da je Ustavni sud BiH pokrenuo projekt elektronske komunikacije Ustavnog suda i apelanata, odnosno opunomoćenika apelanata (odvjetnika), najprije kao testnu fazu, a počev od 1. siječnja 2020. godine stupio je na snagu i Pravilnik o elektronskoj komunikaciji Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Puštanjem u rad nove internetske stranice u travnju 2021. godine osiguran je još jedan dodatni kanal za elektronsku komunikaciju s punomoćnicima – portal za elektronsku komunikaciju, čiji je cilj dodatno pojednostaviti razmjenu dokumenata i ohrabriti što veći broj pravnih zastupnika da se uključe u ovakav način komunikacije. Dodatno, na novoj internetskoj stranici unaprijeđen je sustav pretrage odluka, po različitim kriterijima, s detaljnim instrukcijama za korištenje „Pretrage sudske prakse“, objavljene su sve stručne publikacije i sve odluke Ustavnog suda, te su na taj način dostupne i široj i stručnoj javnosti, te postavljena dva promotivna videa, jedan namijenjen općoj javnosti, s općenitim

informacijama o Sudu, i drugi namijenjen apelantima, s detaljnim uputama za pravilno podnošenje apelacije.

U narednom razdoblju Ustavni sud planira intenzivirati svoje aktivnosti na promociji elektronskog načina komunikacije kroz izravni pristup odvjetnicima i institucijama s ciljem uspostave bržeg, jednostavnijeg, ekonomičnijeg i efikasnijeg poslovanja.

Dodatno, godinama unazad Ustavni sud intenzivno radi na unapređenju mehanizama promidžbe ustavnosudske prakse, te unapređenju komunikacije sa stručnom i širom javnošću. Ustavni sud se u posljednje vrijeme susreće sa sve većim interesom za uvid u način i metode rada, te konkretne odluke u oblasti njegovog osnovnog mandata, tj. rada na predmetima. Ovakva zainteresiranost ne čudi s obzirom na ulogu Ustavnog suda u pravnoj zajednici Bosne i Hercegovine kao pravnog autoriteta čije odluke predstavljaju primjere dobre sudske prakse. U iskazivanju potreba za suradnjom na polju edukacije prednjače centri za edukaciju sudaca i tužitelja, međunarodne organizacije, pravni fakulteti i odvjetničke komore, ali i značajan broj drugih subjekata. Ustavnom sudu kao instituciji čiji je primarni cilj zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda imponira ovakva pozornost i nastoji izaći u susret što većem broju subjekata. Međutim, s postojećim ljudskim kapacitetima koji su obučeni za prezentiranje rada Ustavnog suda teško se može odgovoriti iskazanim potrebama, te će jedna od zadaća u narednom razdoblju biti i osposobljavanje što većeg broja uposlenih za javne nastupe i prezentiranje rada Suda.

Dalje, Ustavni sud Bosne i Hercegovine u 2024. godini obilježava značajan jubilej, 60 godina ustavnog sudovanja u Bosni i Hercegovini. Ovaj značajni događaj Ustavni sud planira obilježiti na adekvatan način, održavanjem svečane sjednice i međunarodne konferencije na koje planira pozvati relevantne domaće dužnosnike i goste iz inozemstva, a sve radi promidžbe ustavnog sudovanja i ustavnosudske prakse.

Konačno, mjere koje su se provodile radi suzbijanja pandemije pokazale su da je moguća promjena organizacije rada uz zadržavanje efikasnosti. Ustavni sud će u narednom razdoblju nastojati primijeniti stečeno iskustvo te na trajnoj osnovi uvesti organizaciju rada primjerenu duhu vremena koja bi podrazumijevala uvođenje rada od kuće. Međutim, činjenica je da se po prestanku izvanrednih okolnosti najveći dio poslovnih procesa odvija u prostorijama Ustavnog suda, te imajući to u vidu neophodno je nastaviti sve aktivnosti sanacije i održavanja prostorija Ustavnog suda.

7. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVEDBE PLANA I EVALUACIJU REZULTATA

Pokazatelji rezultata

Radi praćenja ostvarenja utvrđenog programa i projekta, Akcijskim planom Srednjoročnog plana rada Ustavnog suda BiH definirani su posebni pokazatelji rezultata:

1. Broj riješenih predmeta u odnosu na broj primljenih predmeta,
2. Prosječan trošak rješavanja predmeta,
3. Prosječno vrijeme rješavanja predmeta,
4. Maksimalno vrijeme rješavanja predmeta od njegovog primitka u Sud.

7.1. Monitoring i izvješćivanje

Monitoring, odnosno praćenje provedbe ovog srednjoročnog plana podrazumijeva sustavno i redovito praćenje napretka u implementaciji projekata i Akcijskog plana, te vrednovanje napretka u realizaciji definiranih ciljeva i njihovog ostvarenja, kao i eventualno redefiniranje postavljenih ciljeva, programa i projekata.

Generalni tajnik Ustavnog suda BiH zadužen je za kontinuiranu implementaciju i praćenje realizacije Srednjoročnog plana rada Ustavnog suda BiH za razdoblje od 2023. do 2025. godine uz obvezu da dostavlja izvješće o radu Ustavnom sudu BiH na godišnjoj osnovi.

Broj: SU-04-340-1/22
13. travnja 2022. godine
Sarajevo

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mato Tadić